

SUPERMEMO – „ZAPOMNIJ O ZAPOMINANIU”

SuperMemo to nazwa metody i oprogramowania, optymalizującego proces nauki, a konkretnie zapamiętywania materiału, który znajduje się w bazie danych programu. Metoda sprawdza się nadspodziewanie dobrze przy nauce języków, jak też innych dziedzin, przy których wymagane jest zapamiętanie dużych zasobów wiedzy.

Problem zapominania dotyczy każdego z nas. Staje się on szczególnie palący dla studenta, któremu do egzaminu pozostało niewiele czasu, a ten po odbiciu na ksero od pilnej koleżanki wykładów oraz wypożyczeniu z biblioteki zalecanej literatury, staje przed koniecznością wkucia na pamięć kilku obszernych tomów, mając do dyspozycji tylko kilka dni (i nocy). Optymistycznie zakładając, że jego wysiłek zostanie doceniony przez profesora i w indeksie znajdzie się ocena pozytywna, zapamiętany w tak szaleńczym tempie materiał równie prędko ulatuje z głowy.

A przecież nie od dzisiaj wiadomo, że zdobywanie wiedzy powinno opierać się na regularnych powtórkach. Już starożytni wiedzieli, że „repetito est mater studiorum”. Jest to może czasami żmudne, lecz nieuniknione, jeśli zależy nam na trwałym opanowaniu wiedzy. Uczeń staje zatem przed dwoma przeciwstawnymi koniecznościami – z jednej strony, konieczności powtarzania materiału wystarczająco często, aby wiedza nie uległa zapomnieniu, a poziom retencji, czyli ilości wiedzy pozostającej w pamięci, był jak największy. I z drugiej – konieczności oszczędzenia czasu i tym samym na tyle rzadkich powtórkach, by nie wracać zbyt często do tego, co już pamiętamy. Jednak każdy uczeń ma swój indywidualny cykl nauki, jedni zapamiętują szybciej, drudzy wolniej, wymagając częstszych powtórek. Nadto pewne części materiału są trudniejsze do zapamiętania, inne wprost przeciwnie. Jak więc rozłożyć powtórki, aby wziąć pod uwagę te wszystkie czynniki i zoptymalizować proces nauki?

Naprzeciw tym problemom może stanąć nasz komputer wraz z odpowiednim oprogramowaniem. Tym oprogramowaniem jest SuperMemo.

Metoda SuperMemo i program pod tą samą nazwą zostały opracowane przez Piota Woźniaka, absolwenta wydziału Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz wydziału Techniki Programowania i Systemy Informacyjne na Politechnice Poznańskiej. Prace nad metodą rozpoczęły się w połowie lat 80., a pierwszy program bazujący na niej powstał w roku 1987. Od tego czasu ukazało się kilkanaście wersji programu, początkowo pracujące pod systemem DOS, a następnie pod Windows. Najnowszą wersją jest SuperMemo 2000. Wszystkie zdobyły dużą popularność i były wielokrotnie nagradzane.

Wiedza, którą ma opanować uczeń przy pomocy programu bazującego na metodzie SuperMemo powinna być podzielona na jak najmniejsze jednostki. Głównym zadaniem programu jest szacowanie optymalnych odstępów pomiędzy kolejnymi powtórkami dla danej jednostki, którą może być np. słowo w języku angielskim. Optymalnych, to znaczy takich, które są potrzebne do utrzymania tej jednostki w pamięci. Uczeń sam przyznaje ocenę w skali od 0 do 5, odzwierciedlającą stopień zapamiętania danej jednostki. Na podstawie tych ocen program dostraja częstotliwość powtórek danej jednostki do indywidualnych możliwości ucznia. Dzięki temu te trudniejsze do przyswojenia, to znaczy takie, które zostały ocenione nisko, są powtarzane z większą częstotliwością, np. co kilka dni. Jeśli stopień zapamiętania danej jednostki staje się większy, program wydłuża odstęp pomiędzy kolejnymi powtórkami. Optymalne powtórki to takie, które spełniają następujące dwa kryteria:

- Powtórki powinny być rozłożone w czasie na tyle długim, aby zapewnić minimalną niezbędną liczbę powtórek. Wykorzystana zostaje właściwość zwana efektem przerwy, której dłuższy czas trwania (w pewnych granicach oczywiście), pozwala na lepsze utrwalenie wiedzy.
- Odstępy między powtórkami powinny być odpowiednio krótkie, aby jednostka nie uległa zapomnieniu.

Podczas nauki pewna część wiedzy zostaje zapomniana. Określa się ją mianem „ułamka zapomnień” (*forgetting index*), który zwykle waha się w przedziale od 3% (dokładna nauka, wolne tempo) do 20% (nauka błyskawiczna, duża część wiedzy zostaje zapomniana). Poniżej tego przedziału tempo przyswajania wiedzy spada poniżej akceptowalnej granicy. Powyżej – szybkość nauki jest maksymalna, jednak kosztem mniejszej skuteczności zapamiętywania. Nauka tradycyjna charakteryzuje się ułamkiem zapomnień przekraczającym 50%.

SuperMemo	Test Drill	
* Anatomy		62
☐ French	128	24
* History		
☐ Spanish		37
☐ MSCEP Exam		
☐ Who is who		
☐ World Geography	19	
<hr/>		
♣ Total	147	123

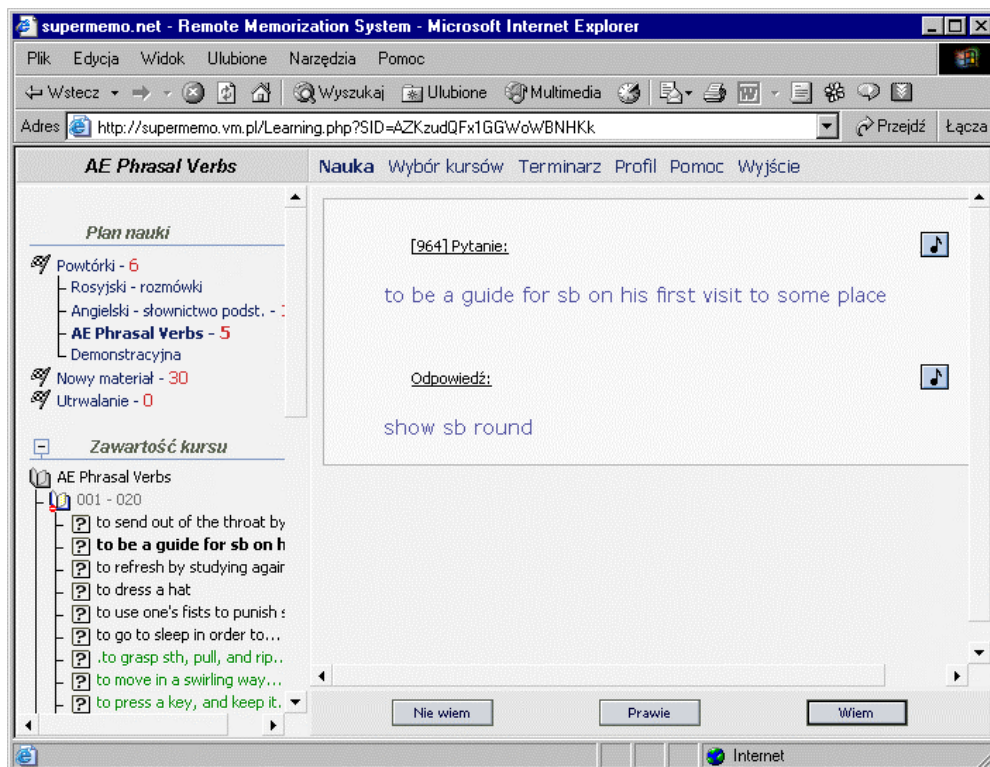
Najbardziej rozbudowanym produktem bazującym na SuperMemo jest „Advanced English”. Wydany na dwóch płytach CD, składa się z pięciu baz, zawierających w sumie 40.000 słówek, zwrotów i ćwiczeń – wszystkie z nagraną wymową. Twórcy zapewniają, że cały materiał można opanować w ciągu czterech lat, dziennie poświęcając przeciętnie 40 minut na naukę.

„Deine Chancen in Deutsch” to pakiet składający się z czterech baz wiedzy, przeznaczonych do nauki słownictwa i gramatyki niemieckiej. Zawiera zestaw 6.000 słów używanych przez przeciętnego Niemca, 1.300 słów i zwrotów pomocnych turystom, oraz 1.000 zadań gramatycznych i testów.

Spośród pakietów służących do nauki języków warto nadmienić o „Deutsch Kompakt”, kursie języka niemieckiego skierowanym do uczniów szkół podstawowych, „Parlez avec nous” – intensywnym kursie języka francuskiego wydanym na trzech płytach CD oraz „First Certificate in English”, zawierającym testy pomocne w przygotowaniu się do egzaminu FCE.

SuperMemo World posiada w ofercie również bazy nie służące do nauki języków obcych takie, jak „Błyskawiczny kurs ortografii polskiej”, znajdujący się na liście środków dydaktycznych zalecanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, a zawierający ćwiczenia z ortografii i interpunkcji oraz „Historia – repetytorium”, zawierająca „5.500 pytań z zakresu faktografii, pojęć historycznych oraz podstawowych procesów historii Polski i powszechnej od starożytności do czasów najnowszych”, która skierowana jest do maturzystów i kandydatów na studia.

Oprócz produktów, które ukazały się na oddzielnych płytach CD, istnieją nieprzebrane zasoby baz, które są albo darmowe, albo dostępne do pobrania z serwera za niewielką opłatą. Większość spośród nich jest dostępna w pakietach na CD-ROMach, zawierających po kilkadziesiąt baz danych. Jednym z takich zbiorów jest „MegaMix” na dwóch płytach CD. W skład tego zestawu wchodzi kolekcje z zakresu różnorodnych dziedzin takich, jak astronomia, biologia, chemia, ekonomia, fizyka, historia, informatyka, medycyna, religia, sztuka, technika i oczywiście różne języki. W sumie ogromny zbiór wybranych spośród utworzonych przez ponad 10 lat różnorodnych baz wiedzy.

Programy oparte o metodę SuperMemo były wielokrotnie nagradzane. I tak SuperMemo było finalistą konkursu Software for Europe na targach CeBit w 1992 roku, zdobyło pierwszą nagrodę targów Softarg w Katowicach w 1992 roku, złoty medal targów Infosystem 1994, „Wybór roku” – wyróżnienie przyznane przez czytelników PC World Komputer w roku 1994 i 1995, a także „Produkt Roku 1997” przyznany przez redakcję PC Kuriera. Redakcja „Komputer Świat” uznała „Deutsch Kompakt” za najlepszy program językowy dla dzieci w lipcu 2000.

Jako że sam jestem długoletnim użytkownikiem programów z serii SuperMemo (głównie Advanced English), muszę przyznać, że slogan reklamowy „zapomnij o zapominaniu” jest nie nazbyt przesadzony. Ta metoda faktycznie się sprawdza – słowa, których się uczysz, naprawdę pozostają w twojej głowie, jeśli poświęcisz nauce kilkanaście minut dziennie. Nie jest to chyba zbyt wiele, jak na wyniki, które są więcej niż satysfakcjonujące. A zatem – milej nauki!

Źródła:

1. Pomoc programu SuperMemo 98
2. Strona WWW SuperMemo World

Adresy:

- www.supermemo.pl
- www.supermemo.vm.pl
- www.supermemo.com
- www.super-memory.com